

První výročí plynové rallye slavíme v kasinu

Je to už více než rok, kdy skončila bonanza levného plynu, ceny začaly růst a čekání na „ono to zase spadne, vyšlo mi to v numerologii“ se přestalo vyplácet. V éře levného plynu vydělávaly evropské domácnosti, výrobní podniky a veřejný sektor. V cenách zboží a služeb zase domácnosti, nebyl důvod něco měnit, všichni jsme se měli dobře, byli jsme jako Kahnemanův soudce po vydatném obědě, byli jsme shovívaví, nedůslední, pohodlní, tedy mimořádně náchylní ke špatnému úsudku.

Relativně málo vydělávalo při cenách plynu na úrovních 15-20 eur za MWh Rusko. Relativně dobře vydělávali obchodníci s energiemi, a nejvíce ti, kteří spekulovali, což naštěstí není případ toho nejstrategičtějšího českého komoditního obchodníka, skupiny ČEZ. Od roku 2010 jsem vždy a všude kopíroval její veřejně známý systém postupného nákupu a postupného prodeje: každý měsíc nakoupíte a prodáte rok, dva i více let dopředu část svého prodejního i výrobního portfolia, tak abyste měli rok, ale i více let dopředu vždy nakoupenou či prodanou většinu svého portfolia.

Je to půl roku, kdy ze dne na den přišlo o svého dodavatele 900 tisíc klientů Bohemia Energy a veřejnost byla překvapena, že je možné, že tak velká energetická společnost

neměla nakoupeno to, co prodávala. Společně s Michalem Šnobrem jsme upozorňovali, že situace se hned tak nezklidní, jelikož za trh budou přicházet ti, kteří nemají nakoupeno.

To byli dodavatelé poslední instance, kteří nakupovali pro nové klienty - bývalé klienty Bohemky. Ale ukázalo se, že je to také mnoho průmyslových podniků a rovněž municipalit, které nakupovaly energie stejně spekulativně jako pan Písařík. Mohu jmenovat toho, kdo se nad vlastní spekulaci a jejími náklady podíval veřejně v médiích, pana Hlavatého, majitele Juty. Přitom ostatní výrobní vstupy průmyslníci cenově fixují společně s cenovou fixací výstupů. Proč je to u energií jinak?

Možná je to tím, že se tady koncentrují dvě kouzla takzvaných expertů, energetické a finanční. Nákup energií je spíše finanční záležitost, je třeba rozumět rozdílu mezi spotovými trhy a takzvanými futures. Tento indikátor je zásadní - rovnovážné trhy jsou takové, kde jsou budoucí kontrakty na příští rok tvořeny předpokládanou hodnotou 8760 hodinových cen na denním trhu. Jenže jsme v zemi, která je z hlediska technické kompetence pracovníků v energetice, zdrojové základny i přepravní infrastruktury v první desítce na světě.

Takže jako sekulární národ máme kromě čarodějnic i další pseudoreligiózní rituály, jako je uctívání jaderných bloků a jejich neko-

nečná příprava. Mezitím nám utíkají obyčejné nudné věci. Domácnost, podnik, město, stát, obchodník, všichni bychom měli nakupovat energie postupně a nespekulovat. Diverzifikovat, hledat úspory, hledat aliance, a když je to výhodné, vyrábět si energie sami - ale diverzifikovaně, bezpečně, ze zdrojů v našem civilizačním okruhu. Složit výsledné řešení z většího počtu menších úloh je téměř vždy bezpečnější. Jsou více než dva měsíce od začátku války, exministr průmyslu Karel Havlíček má pravdu, že nová vláda byla první měsíc pomalá. Současný ministr Jozef Síkela má pravdu, že ten druhý měsíc bylo levnější nakupovat. Síkela má pravdu, že Havlíček naši energetickou závislost prohloubil, ale Síkelovy ušetřené čtyři miliardy jsou na úrovni marketingu ANO. Bylo to jen štěstí, že ceny šly dolů, a i tak plynu máme stále málo.

Pokud někdo chce nadále provozovat kasino morálního hazardu, ať už je v politice, nebo v byznysu, má nadále skvělé karty na blufování. Daňový poplatník a jeho potomci to zaplatí. Pokud chce někdo zase přijít s jedním spásným řešením, má také šanci. Ale snad už nikdo nebude chtít vsadit na jeden blok nebo na jednu rouru.

Jan Palaščák

zakladatel skupiny Amper

